

Дзвоник № 127

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 10 рік видання, жовтень, 2017 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 124, 2017 р.

*Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.*

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Тереза Шендрою

Редколегія: Іван Ковач, Михайло

Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник Завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Іван ДРАЧ

ДВІ СЕСТРИ

Дві сестри, тоненькі і сухенькі,
Осінь ловлять в пелени над ставом.
З господарства лине чистий дзенькіт,
У воді поплюскує небавом.
Віспа порябила лица жовті,
Доброти у серці не роз'їла.
Полум'яне листя сипле жовтень,
Тужавіє нива задубіла.
Гуси білі, вилізани, тлусті
Гелґотять, бо скоро будуть вбиті,
І калина у червоній хустці
Кров'ю сходить по степлілім літі.
Дві сестри старенькі на пташарні
Лускають насіння гарбузове,
І дрижать їх руки незугарні,
Чорні, закоцюрблені, дубові.
Кури, гуси - все життя у пір'ї.
Є город маленький коло хати.
Чорнобривці спіють на подвір'ї.
Є коза, щоб молоко давати.
А вітри двадцятого століття
Моє серце трудне підіймають.
І сидять старенькі край заміті
У вогні осіннього розмаю,
Вмерло їхнє "бути чи не бути",
А повз них летять у світ дороги.
Стань!
Подумай!
Скільки доль забутих
Навіть не спиналося на ноги.
Непомічена прийшла людина.
Непоміченою тихо вмерла.
Стань! Тяжка провина безневинна
Крила над тобою розпростерла.

Дмитро БІЛОУС

ПОКРОВА

Що розказував нам батько,
Не забудь до скону,
Про Покрову, Матір Божу,
Про святу ікону.

Сарацини підступили
Під мури Царграда,
Хоч відважно билась греки –
Не дали їм ради.

І коли вже воювали
за рубіж останній,
на всеношній святий Андрій,
а з ним Єпіфаній

(його учень) раптом бачать
прямо перед ними
у повітрі Матір Божу
з багатьма святими.

І коли вже сил у греків
зовсім не ставало,
розпростерла Мати Божа
біле покривало,

омофор свій, над їх станом,
благаючи стиха
про спасіння того граду
від біди та лиха.

Підбадьорені святими
словами молитви,
вийшли греки з небезпеки,
не прогнали битви.

Й нам в родині Мати Божа
додавала сили.
Богоматері ікону
ми дуже любили.

Ще й тепер прохаєм часто,
зустрівшись з горем:

покрій же нас, Божа Мати,
своїм омофором.

Серед нашого народу
Надія не згине,
Поки молишся за грішних,
Свята Берегине.

Надія ГУМЕНЮК

ПОКРОВА

Пречиста Свята Покрово –
Козаків покровителько!
І наших звичаїв хранителько!
Молюся тобі, Богородице мила,
Щоб славою ти Україну покрила,
Як землю багрянцем дібров,
Щоб ворог її не зборов.
Даруй доброту і любов.
Візьми нас під свій
Материнський Покров!

Катерина ПАСІЧНА

ДО ДІВИ МАРІЇ

О Матір Божа! Зіркою зорієш
в своє життя беззахисне, земне.
Прочу Тебе, втішальнице Маріє,
великим серцем захисти мене!

Леся ХРАПЛИВА-ЩУР

ВОСЕНИ

Як проходить пресвітла Пречиста,
Шелестить позолочене листя.
І пряде, і пряде без упину
Срібний шовк — дорогу павутину.
Усміхається сонце осіннє,
Мерехтить поміж листом проміння.
І летить понад стерні, над полем
Павутиння ласкаве поволі.
Як проходить пресвітла Пречиста,
Горобина їй сипле намисто.
Україною йде в кожную осінь
З веретенем Предобра і досі.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

УРОК ПАРЕМІОЛОГІЇ

(П'єса для дітей)

(Продовження з минулого числа.)

Дійові особи

БОГДАН, шахіст

АНКА, двоюрідна сестра

Богдана

АНДРІЙ ВОЛОШИН,

футболіст

АНДРЕЯ, сестра Андрія.

ЕМІЛЬ, каратист

ДЖОРДЖЕ, поет

ОЛІМПІЯ, балерина

ВАЛЕНТИНА, святкована

АУРОРА, подруга

Олімпії

МОНІКА, подруга

Джордже

ДІДІЯНА, подруга

Моніки

ДІВЧИНА ПЕРША,

ДІВЧИНА ДРУГА

ОЛІМПІЯ: Вибачаюсь, я забула познайомити вас.

(Вказує рукою на Анку.)

Анка – Богданова двоєрідна сестра.

(Вказує рукою на Моніку.)

Моніка – Богданова та Джорджева однокласниця.

(Дівчата підходять одна до другої, і обнімаються.)

АНКА: Рада знайомству, а тепер іду до своїх пирогів!

(Анка виходить.)

МОНІКА: А кого ще запросили на пироги?

ОЛІМПІЯ: А, тільки двох-трьох – мене, тебе й решту школи. Ха-ха-ха... Ти ж знаєш добре Богдана, хоче похвалитися своєю двоєрідною сестрою.

МОНІКА: Гарна дівчина.

ОЛІМПІЯ: І вміє пекти пироги, вийде рано заміж.

МОНІКА: Навчимося і ми, не помремо дівками, не переживай.

ОЛІМПІЯ: Я поки що вмію готувати капустяну тіль з качковим запахом.

МОНІКА: Це входить у дієту балерин, туму ви всі такі тонкі і гнучкі мов ліщина.

ОЛІМПІЯ: Не думай, що це так легко, але розкажи, що робить Ліліяна?

МОНІКА: Хизується своїми знаннями... Навіть не хочу чути про неї після того, що накоїла мені...

ОЛІМПІЯ: (здивовано): Ліліяна?! Мені здається порядною дівчиною.

МОНІКА: Здається, не здається... а я не хочу про неї чути.

ОЛІМПІЯ: Я знаю її здавна, і мені...

МОНІКА: Не знаєш її добре!

ОЛІМПІЯ: Але чому ти сердита на неї?

МОНІКА: Та як тобі казати, все почалося на уроці української граматики. Я не вивчила урок, а викладач дав нам контрольну роботу. «Перепишу від Ліліяни, – думаю собі, – Бо вона вивчила й за мене, а друзі в біді помагають одне другому.», та де? Коли хочу зиркнути на її роботу, щоб переписати від неї, моя «мила» подруга прикриває її то ліктем, то рукою, то відсуває, щоб я не бачила нічогою Ти даєш собі справу, що зробила мені? Я ледь-ледь написала на п'ятірку. Вже ні друзям не можна довіряти, відтоді я вивчаю кожний урок і не потрібно мені Ліліяни.

ОЛІМПІЯ: Це не добре, Моніко, зовсім не добре!

МОНІКА: Та хіба я кажу, що добре... стіль-

ки граматики вивчати...

ОЛІМПІЯ: Я не про Граматику...

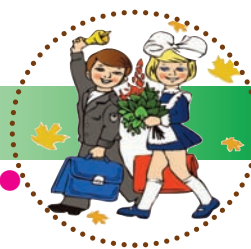
МОНІКА: А про що?

ОЛІМПІЯ: Про те, що ти нагнівалася на Ліліяну, вона не винна.

МОНІКА (сердито): Як то не винна? Я отримала п'ятірку через те, що не допустила мене переписати від неї, а ти своєї: «Не

(Продовження на 5 стор.)

Народні притчі

ТЕРПИМІСТЬ

Помирає в одному поселенні старий мудрець. Прийшли до нього люди попрощатися та й говорять: «Скажи нам, мудрий старче, як вдалося тобі створити такий лад у сім'ї, що всі сини і невістки, дочки і зяті жили разом у мирі й злагоді»? Не може вже говорити старенький – подають йому папір та олівець, і він довго пише. І коли випав з рук помираючого аркуш, дуже здивувалися всі – там 100 разів було написано одне слово. Не здогадуєтесь яке? 100 разів було написано слово «терпимість».

ЩАСТЯ

На дворі старий кіт зустрів кошеня. Маля бігло по колу і намагалось зловити свій хвіст. Старий кіт стояв і дивився, а кошеня крутилося, падало, вставало і знову ганялося за хвостом.

– Чому ти ганяєшся за своїм хвостом? - запитав старий кіт.

– Мені сказали, що мій хвіст - це моє щастя, ось я і намагаюся його зловити.

Старий кіт посміхнувся і сказав:

– Коли я був молодим, мені теж сказали, що в моєму хвості моє щастя. Я багато днів бігав за ним і намагався його схопити. Я не їв, не пив, падав без сил, вставав і знову намагався зловити свій хвіст. У якийсь момент я зневірився і пішов світ за очі. І знаєш, що я відмітив?

– Що? – із здивуванням запитало кошеня.

– Куди б не йшов, мій хвіст скрізь був із мною...

ЯБЛУНЯ

Син спостерігав за стареньким батьком, котрий щодня багато трудився, а навесні взявся садити сад. Юнак підійшов до батька, поглянув на маленьку яблуньку, яку той старанно обкопував, і запитав: «Батьку, я бажаю тобі ще багато літ життя, але невже ти ще сподіваєшся їсти плоди із цієї яблуньки?».

«Я завжди з великою насолодою їв яблука з дерев, яких не садив, - відповів батько.

– Так я намагаюся віддячити всім, хто садив сад для мене».

(Продовження з 4 стор.)

винна, не винна...» Я не можу мовчати і вдавати з себе, що не трапилось нічого... Вона ще перд тим говорила мені кілька разів, щоб я не переписувала від неї, але я думала, що вона тільки так у жарт, а вона... Я кажу тобі ти не знаєш її добре, тому й заступаєшся за неї.

ОЛІМПІЯ: Повторяю: Ліліяна не винна, вона допомогла тобі, скажи після того, які ти оцінки отримала?

МОНІКА (гордо): Тільки десятки, можу сказати, що доказала Ліліяні, що можу і без неї.

ОЛІМПІЯ: Ось бачиш!

МОНІКА: Бачу, що можу й без неї, тепер бачить і сама я довела її

ОЛІМПІЯ: Ти не давала її нічого, а сама собі! Скажи, як ти відчувалась, коли отримала першу заслужену десятку?

МОНІКА: Ніби отримала велику премію.

ОЛІМПІЯ: Ось бачиш! Так що не сердись на Ліліяну. Китайське старе прислів'я вчить, що не той тобі друг, що дасть тобі рибу, а той, що навчить тебе риболовити.

МОНІКА: Цікаве прислів'я, подумаю над ним.

(Входить Джордже з двома пакетиками ванілійного цукру.)

(Далі буде.)

Кріна ГРІНЬ

Собачка

Маленькі вушка, волохатий хвостик, чорний носик, блискучі оченята бігають по травичці. Таку собачку я бачила недавно, коли гуляла в парку. В Бухаресті багато парків, але цей мені завжди здавався більш спокійним. Він розташований у першому секторі і мені здається, що він краще доглянутий і в ньому є щось особливе, такого в інших місцях у столиці не знайти. По-перше, тут дуже багато дітей, вони бігають, граються. Я часто сюди приходжу, коли хочу розслабитися і відпочити від денних турбот. Той день починався як і всі інші; надворі гріло сонечко, бруньки вже розпускалися і квіти розцвітали. Це був початок квітня і погода була ще дуже мінлива, то сонечко пригрівало, то дощило.

Проте сьогодні був один з тих днів, коли сонечко пробивало дощові хмари. Песик все грався, і скільки б я не ходила по вузьких доріжках парку, все зустрічала це миле створіння. Він підбіг до моїх ніг, я нахилилась і спитала:

– Ти чий?

Ви не повірите, але він так на мене подивився, наче відповідав: «Нічий!» Мені стало його дуже шкода. Хоча був нічий, по його вигляду не можна було сказати, що він недоглянутий. Песик

загавкав–загавкав та став бігати за мною. «Напевне я йому сподобалася!» – промайнуло в думці, і на моїх устах відразу появилася посмішка: як приємно, коли тебе любить таке добре створіння – безкорисливе, світле, віддане. «Якби ж і люди були такими!» – знов подумала я. «Та вони такі і є!» – почула я у відповідь на мої думки. Озирнулася, ні, за мною ніхто не йшов і я не вголос сказала, а так для себе подумала. Внизу тільки світлі оченята дивилися і наче чекали на мою відпо-

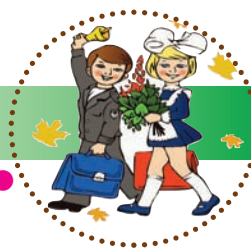
відь, його хвостик метлявся ще швидше. «Мабуть, тобі цікава тема, якщо ти так хвостом махаєш!» – і сама розсміялася, бо з собаками за допомогою телепатії не розмовляла. І пішла далі... Через декілька хвилин я знову почула: «Ти згідна зі мною, що й люди такі добрі, чи ні?» – Та хто тут наді мною знущається? – озирнулася ще раз. Не було нікого, тільки собачка плуталася під моїми ногами. Але

мені стало цікаво, я нахилилась до собачки і подумала: «Це ти зі мною говориш?» Не можете уявити моє здивування, коли в моїх вухах пролунало: «Так!» І що найдивніше, я не злякалася, а відповіла: «Я не думаю, що всі люди добрі, їм природа не дозволяє! Вони вже перестали вірити в чудеса, навіть я». І відповідь не запізнилася:

«І це мені каже людина, яка телепатійно веде розмову з собачкою...» – почувся насмішливий голосок.

«Тоді скажи мені з якими бувають люди!» – подумала я сердито.

(Продовження на 7 стор.)

Співучі мавпи

Мавпи – дуже музикальні тварини. До такого висновку прийшли вчені, вивчаючи їхнє життя в Південно-Східній Азії. Найталановитіші з них – гібони, які співають мелодійно, майже як співочі птахи. Вчені помітили, що самці спі-

вають набагато частіше від самиць. їхні концерти можуть тривати від кількох хвилин до двох годин, а кожна «арія» –

до 15 хвилин. Гібони починають співати вранці, до сходу сонця, продовжують – після сніданку, а далі – залежно від настрою.

Слони

Слони дуже люблять купатися. Вони заради цього можуть пройти багато кілометрів. А там, де немає придатних водоймищ, ці тварини самі влаштовують собі купальні

(Продовження із 6 стор.)

«Вони всі добрі, просто життя у них складне і вони часто замикаються в собі і більш нікому не довіряють! Ось так!» І тут побачила хлопця з маленькою дівчинкою за руку, котрі бігали, шукаючи щось очима. Дівчинка все кликала:

– Те–те–те, Тетеку, Тетеку, де ти? Тетеку?! – В її очах появилися, лози, коли вона біля мене побачила собачку.

– Тетеку! – відгукнула вона, відпустила руку хлопцеві і підбігла до мене, впала на коліна і стала обнімати собачку. Я не зрозуміла, що сталося, а тут вже і хлопець став, задиханий, переді мною:

– Привіт! – сказав він одним подихом, а його зелені очі посміхнулися. – Ми з сестрою по всьому парку шукаємо цю собачку, а вона з вами зав'язалася.

Вона вам докучала?

– Та ні, – сказала я розгублено. – Я подумала, що вона нічия.

– Вона у нас недавно, ще, мабуть, не привикла, але Марійка її дуже полюбила.

«Марійка» – подумала я про себе і подивилася на собачку.

– І справді сестра, такі ж самі зелені очі, – подумала і швидко сказала. – Ой, пробачте, у мене вихопилося! –

Хлопець посміхнувся.

– Та нічого, ти не перша, і це тільки за сьогодні.

Ми ще погуляли парком з собачкою і розійшлися, домовившись ще зустрітись на тому ж місці.

«Адже місце зустрічі змінити не можна», – подумала я і пішла собі додому.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

НЕЙМОВІРНІ ПРИГОДИ КОТИГАРБУЗЕНКА

(Графічна дитяча оповідь за ідеєю Степана Трайсти)

(продовження з попереднього числа)

Нам треба рятувати від Колорадських жуків Минодору-помі-
дору – дочку короля Онуфрія
Помідори, наречену Котигарбузенка.

Ну, тоді через місто, вкажіть доро-
гу! – скрикнув Гарбузопесик.

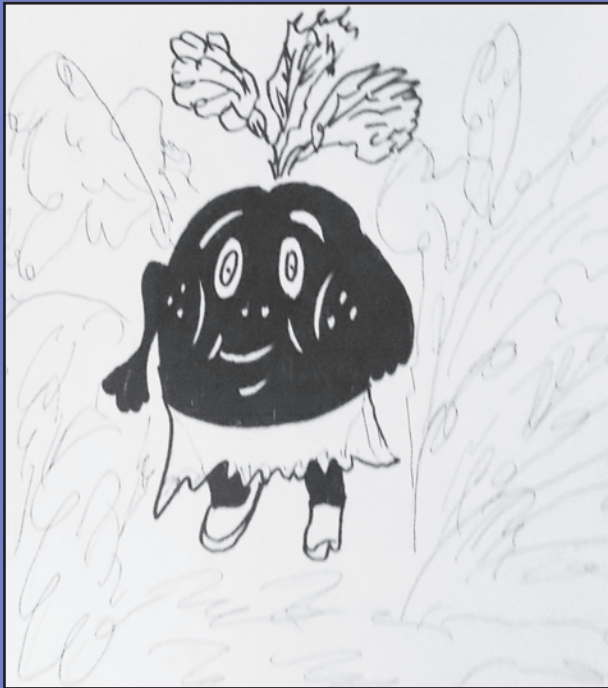
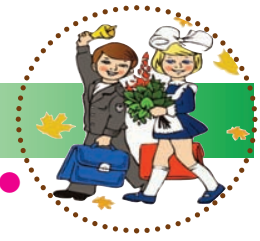

Через місто швидше доберемось до
Картоплянки, так називають край в
якому живуть Колорадські жуки, –
сказала Біла ретька.

Може б покликати братів Буряків на
допомогу? – запитала редька
Зеленолиця.

Я побіжу покличу їх, і разом наздоженемо вас, – сказала чорна Редька.

Ура! – крикнули Редьки.

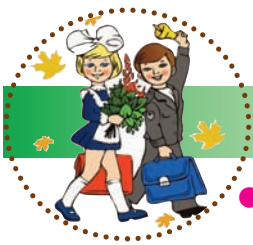

А решта за мною, вперед!

Вибігаючи з-поміж бур'янів на вулицю міста.

**Малюнки:
Степан та Михайло Трайста**

Карло КОЛЛОДІ

ПРИГОДИ ПІНОККІО

IV. ПРИГОДА ПІНОККІО З ЦВІРКУНОМ-БАЛАКУНОМ, З ЯКОЇ ВИПЛИВАЄ, ЩО ПОГАНІ ДІТИ НЕХОЧЕ СЛУХАЮТЬ ЗАУВАЖЕННЯ ТИХ, ХТО ЗНАЄ БІЛЬШЕ ВІД НИХ

Так-от, діти: коли нещасного безневинного Джеппетто тягли до в'язниці, шибеник Піноккіо, звільнившись із пазурів карабінера, подався навпростець через поле додому. Він з розгону, мов цапок або заєць, за яким женуться мисливці, перестрибував через кручі, живоплоти і рови з водою.

Діставшись до будинку старого майстра, – двері були незамкнені, – Піноккіо увійшов у майстерню. Зачинив двері на засув, з розмаху сів на підлогу і голосно з полегшенням зітхнув.

Та розкошував він так недовго, бо раптом почув дивні звуки:

– Цвір-цвір-цвір.

– Хто мене кличе? – аж кинувся з переляку Піноккіо.

– Це я.

Піноккіо оглянувся і побачив великого цвіркуна, який поволі повз угору по стіні.

– Скажи мені, Цвіркуне, хто ти тут такий?

– Я Цвіркун-балакун, а мешкаю в цьому будинку вже понад сто років.

– Тепер це моя кімната, – заявив дерев'яний хлопчик, – і якщо ти хочеш зробити мені приємність, негайно забирайся собі геть не оглядаючись.

– Я не піду звідси доти, поки не скажу тобі великої правди, – відповів Цвіркун.

– Кажіть, тільки швидше!

– Горе тим дітям, що бунтуються проти батьків і здуру тікають з дому. Тяжко їм дове-

деться в житті, і рано чи пізно вони пожалкують про це.

– Цвірчи, Цвіркуне, якщо це тобі до вподоби, а я знаю напевне, що завтра вдосвіта втечу звідси. Бо коли я тут залишусь, то буде мені так само, як і всім іншим дітям: пошлють до школи, і хочеш чи не хочеш, а муситимеш учитися. Мені ж, правду кажучи, аж ніяк не хочеться вчитися, я б залюбки ганявся за метеликами, лазив на дерева й видирив пташині гнізда.

– Бідолашний дурнику! Хіба ти не знаєш, що так ти скоро станеш справжнім ослом і всі з тебе кепкуватимуть і знущатимуться?

– Цить, клятий Цвіркунище! – закричав Піноккіо.

Але терплячий і розсудливий Цвіркун не образився і спокійно вів далі:

– А як не хочеш ходити до школи, то чому б тобі не навчитися якогось ремесла? Чесно заробляти на шматок хліба?

– Хочеш знати чому? –

відповів Піноккіо. Йому вже уривався терпець. – З усіх ремесел, які є на світі, мене цікавить тільки одне.

– Що ж це за ремесло?

– Їсти, пити, спати, розважатись із ранку до вечора, блукати собі де схочу.

– Май на увазі, – так само спокійно промовив Цвіркун, – що всі, хто присвятив себе такому ремеслу, здебільшого кінчають життя в лікарні або у в'язниці.

– Стережися, клятий Цвіркунце... бо лихо тобі буде, як розгніваюсь!

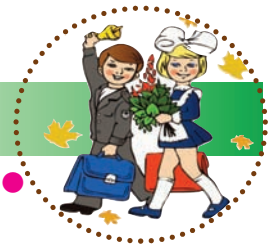
– Бідний Піноккіо, мені щиро жаль тебе.

– Чому це тобі жаль мене?

– Бо ти дерев'яний, але куди гірше те, що й голова в тебе дерев'яна.

По цих словах розлючений Піноккіо скочив

(Продовження із 10 стор.)

на ноги, схопив з верстака дерев'яний молоток і пошпуриив його в Цвіркуна-балакуна.

Може, він і не думав влучати в Цвіркуна, та, мов на лихо, молоток попав просто в голову. Нещасний Цвіркун ледве встиг крикнути «цвірі! цвірі!» і завмер на стіні.

V.

ПІНОККЮ ЗГОЛОДНІВ І, ЗНАЙШОВШИ ЯЙЦЕ, НАДУМАВ ЗАСМАЖИТИ ЯЄЧНЮ, ТА ВОНА ПУРХНУЛА ВІД НЬОГО У ВІКНО

Споночіло. Піноккію згадав, що він ще нічого не їв, і почув у себе в животі бурчання, дуже схоже на скавуління.

Апетит у дітей розгулюється швидко, за мить то вже був голод, а голод цей скоро став вовчим і таким лютим, що в животі мов ножем різало.

Сердешний Піноккію одразу побіг до вогнища, де кипів горщик, і спробував підняти покришку – подивитися, що там вариться. Але ж горщик був намальований! Уявіть собі відчай бідолахи. Його й так довгий ніс подовшав іще принаймні на чотири пальці.

Піноккію заметушився по кімнаті, нишпорячи по всіх шухлядах і закутках у пошуках хліба, бодай черствого, бодай скориночки, чи обгризеної собакою кістки, або хоч цвілої грудочки мамалиґи, або риб'ячого хребта, або кісточки з вишні, одне слово, чогось попоїсти. Та не знайшов анічогісінько.

Голод усе дужчав і дужчав, а Піноккію міг полегшити свої муки тільки позіхаючи. Він позіхав так, що рот розтягався аж до вух, а живота вже ніби не було зовсім.

Дерев'яного хлопчика охопив відчай. Він заплакав, примовляючи:

– Правду казав Цвіркун-балакун. Я справжній негідник: завдав горя батькові і втік з дому. Якби мій батько був тут, я б не вмирав від позіхів. Ой, немає хвороби, гіршої за голод!

Раптом Піноккію побачив на купці сміття

щось кругле й біле, дуже схоже на куряче яйце. Миттю скочив він туди і вже тримав кругленьку річ у руці. Так, це було справжнісіньке куряче яйце!

Радість, що охопила дерев'яного хлопчика, неможливо уявити, не те що описати. Йому навіть здалося, що це сон. Він крутив і крутив яйце в руках, пестив, цілував і примовляв цілуючи:

– Як же його приготувати? Засмажу яєчню... Ні, зварю, щоб не круто. А може, краще випити його сирим? Ні, мабуть, я розіб'ю його і виллю на сковорідку: вийде яєчня. Мені так хочеться з'їсти яйце.

Як сказав, так і зробив. Поставив сковорідку на жаровню, в якій жевріло вугілля, замість олії чи масла капнув трохи води. Коли вода почала парувати, він – трах! – розбив яйце і збирався вилити його на сковорідку. Та

замість білка і жовтка з яйця вискочило жваве і дуже ввічливе курчатко. Гарно вклонившись, воно промовило:

– Щиро дякую, синьоре Піноккію: ви звільнили мене від тяжкої праці і самі розбили шкаралупу. До побачення, будьте здоровенькі, на все добре!

З цими словами курчатко випростало крильця і вилетіло у відчинене вікно, тільки його й бачили.

Бідолаха остовпів від подиву та так і стояв, витріщивши очі, роззявивши рота і все ще тримаючи в руках шкаралупки. Отямившись, він почав лементувати, з розпачу бити ногами об землю і нарікати на свою долю:

– Все ж таки Цвіркун-балакун казав правду. Якби я не втік з

дому і якби мій батько був тут, я не помирав би з голоду. Ой, яка це жахлива хвороба – голод!

А в животі йому кавчало дужче й дужче. І Піноккію, навісніючи від голоду, надумав знову втекти з дому і податися до найближчого села. Він сподівався знайти там якусь милосердну душу, що зглянулась би над ним і дала хоч шматок хліба.

НАРОДНІ ІГРИ

Кіт та миша

Вибирають «кота» і «мишку», які стають посередині кола. Всі інші тримаються міцно за руки і йдуть неквапливо по колу і примовляють:

А до нори, мишко, до нори.
А до золотої комори.
Мишка – у нірку,
А котик – за ніжку:
– Ходи сюди! –
А що ж то за мишка – Не втече,
А що ж то за котик – Не дожене!
Мишка – у нірку, А котик – за ніжку:
–Ходи сюди, ходи сюди!

Коли піднімають руки вгору, «мишка» тікає від «кота». Він кидається за нею, але перед ним опускають зчеплені руки, не дають вискочити. Як прорветься й спіймає «ми-

шку», то ті, хто не вдержав, виходять на середину кола, й гра продовжується.

Гуси

Діти вибирають з-поміж себе двох – матку і вовка. Матка жене всіх учасників, своїх дітей у поле, а потім, усівшись на певній віддалі, за лінією, яка називається городом, кличе своїх дітей:

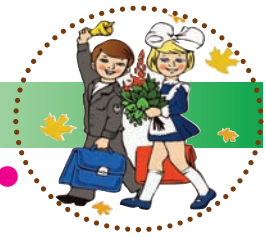

– Гуси, додому!
– Задля чого?
– Вовк за горою.
– Що він робить?
– Гуси скубе.
– Які?
– Сірі! Сірі!
Гуси волохаті.
Тікайте прямо до моєї хати!

Гуси біжать в город, а вовк перебігає їм дорогу і намагається кого-небудь зловити.

Коли вовк зловить за лінією, то його гуси б'ють крилами, і пійманого за лінією гусеняти він не бере до себе; пійманих же на шляху до городу забирає і садить їх усіх разом.

Гра продовжується доти, поки вовк не переловить усіх гусей.

Усмішки про школу

«РОЗВ'ЯЗАВ» ЗАДАЧУ

- Ти розв'язав задачі, які вчителька задала на сьогодні?
- Тільки одну, мамо.
- Яку?
- Ту, що списав у Миколи.

СКІЛЬКИ ПИРОГІВ?

У першому класі був дуже поганий учень. Вчителька не знала, що їй робити, щоб навчити його арифметики.

Одного разу вона повела з ним таку розмову:

- Твоя мама пекла сьогодні пироги?
- Пекла.
- Ти з'їв один пиріг, і мама дала тобі ще один. Скільки всього ти з'їв пирогів?
- Два.
- Добре. З'їв ти ці два пироги, а мама тобі дала ще два.
- Ну, ні, стільки я вже не з'їм!

ХИТРИЙ ХЛОПЧИК

- Татку, – питає хлопчик, – чи зумів би ти із заплющеними очима написати своє прізвище?
- Звичайно.

- То напиши його, будь ласка, в моєму щоденнику.

ЗАГАЛЬНИЙ ЗОШИТ

Першокласниця Олеся старанно виводила в зошиті кривульки. Брат побачив і кинувся до неї:

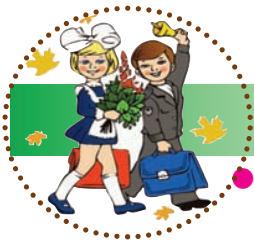
- Ой, що ж ти наробила в моєму зошиті!
- А хіба це твій? – здивувалася Олеся.
- Ну, а чий же?
- А там написано, що то «Загальний зошит», – то це і твій, і мій.

НЕ ОBOB'ЯЗКОВО

- Помий, Васильку, руки. Як ти підеш у школу з такими руками? — каже мати.
- Та це не обов'язково.
- Як то не обов'язково?
- Бо я у школі ніколи руки не піднімаю.

ЩО ВИЛУПІТЬСЯ

- Якого роду слово «яйце»? – запитала учителька в учня.
- Ніякого, – відповів той.
- Чому?
- Бо не знаємо, що з нього вилупиться: півень чи курка...

Сторінка народознавства

Ольга СЕНИШИН

РУКОДІЛИТИ ПОЧИНАЛИ У ЖОВТНІ

Жовтень – час жовтіння листя. Цей місяць – як не з дощем, то зі снігом. Наступають короткі осінні дні. У жовтня не встиг роздивиться як сонце зійшло, а воно вже й зайшло. Наші прадіди казали: «В жовтні до обіду осінь, а після обіду вже зима». За спостереженнями з 6-го жовтня починається справжня холодна осінь. Якщо цього дня випаде перший сніг, то скоро зима. Але якщо лист з берези не впав, то сніг ляже пізно. Зазвичай цей день видавався досить холодним, і часом саме 6-го жовтня починали топити печі. Потрібно було в цей день обов'язково утеплити будинок, протопити хату, заготовити дрова на зиму – тоді буде простіше її пережити.

За церковним календарем 6-го жовтня вшановують Словенську ікону Божої Матері. Крім того в народі цей день носив назву зачаття Івана Предтечі та свято Іраїди-спірної. У цей день колись намагалися нічого не заготовляти на зиму, бо почорніє. Зате пекли наливušки: товкли картоплю, приправляли яйцем і молоком, наливали на житній коржик, який по краях трохи загортали і все це запікали. Також на Іраїду

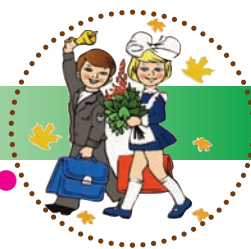
Спірну здавна ті, хто мав проблеми з грошима, влаштовували ворожіння про свою долю. Хоча ці ворожіння і могли розповісти

людям про майбутню долю, але панувала думка, що змінити її було неможливо. До речі, якщо людині випала невдача, то її називали «бідолохою». В той же час намагалися триматися від неї подалі, щоб самим не стати нещасними. До того ж в цей день було заборонено перераховувати свої біди - скільки нарахуєш бід, стільки ж прийде знову, бо накличеш.

Осінньо-зимовий сезон, як відомо, не приносив перепочинку жіноцтву. Зачиналися клопоти пов'язані з рукоділлям. Дівчата й жінки до початку весни мали напярсти ниток, наткати полотна, нашити сорочок. З 6 жовтня в сільських оселях з'являлися прядки, гребені, веретена та інше подібне причандалля. Рукоділля – це не просто заняття чи ремесло. Це – кропітлива, творча і відповідальна справа. Її опановували змалечку, допомагаючи матері чи старшим сестрам. Колись за одягом можна було розпізнати область, район і навіть

(Продовження на 15 стор.)

(Продовження з 14 сторінки)

село. Бо ж в кожному краї було щось своєрідне, неповторне. Так само легко було визначити – ґазда перед вами чи злидар. І про рід людини можна було судити з одягу: майстровитий чи хліборобський, здоровий та дужий чи хворобливий, великий та дружній чи так собі. Все це було записано в кольорах, крою, формі носіння одягу, його якості та розшитих на ньому взорах. Увесь процес, пов'язаний з виготовленням одягу, його одяганням і носінням, супроводжувався цілим рядом дійств і обрядів. На жаль, лиш окремі елементи цього процесу дійшли і до наших днів. Багато уваги приділялося зручності одягу, його якості і красі. А ще одяг повинен був захищати від «злого (недоброго) ока», «нечистої сили», навіювань і всіляких хвороб та напастей. Для цього люди додавали вишивки, оздоблення і прикраси. Вишивка вважалася найсильнішим оберегом – вона здатна захистити і саму вишивальницю і її рідних від різної напасті. До вишивання ніколи не бралися похапцем. Завжди вибирали час, коли інші клопоти не відвертали уваги.

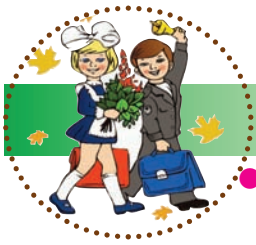
Вишиваючи, жінка наповнювала кожен свій стібок любов'ю та різними примовляннями-заклинаннями. Не випадково вишиванку обов'язково дарували в далеку дорогу або на війну. І сьогодні маємо дуже багато свідчень, як історичних так і сучасних, що така сорочка й справді є потужним оберегом.

Отож, до цієї «жіночої» роботи в давнину відносились серйозно. А відтак, щоб робота йшла гладко, по селах існував звичай влаштовувати обряд «засидіти гребеня». Жінки збирались після обіду у хатині і спочатку готували знаряддя до роботи. Далі роботу облишали й гуртом бралися готувати обрядову страву. Коли все було

готове, сідали за стіл і пускали по колу символічний келишок. Кожна учасниця виголошувала тост – щоб гребінь не ламався, не спадали шнурки в коноворотці, міцно сукалася нитка чи струнко крутилося веретено... Вечір проходив за розмовами і жартами, часто співали пісень, ділились досвідом. Надвечір всі розходилися по домівках з веселим настроєм. Адже було зроблено добру справу – «засиджено гребеня», який з цього дня вже постійно перебуватиме в оселі. Щоправда, чоловіки не завжди були задоволені такими зборами. Їм же ж доводилося самотужки поратися у господарстві. Та глумитися над віковою традицією не годилося.

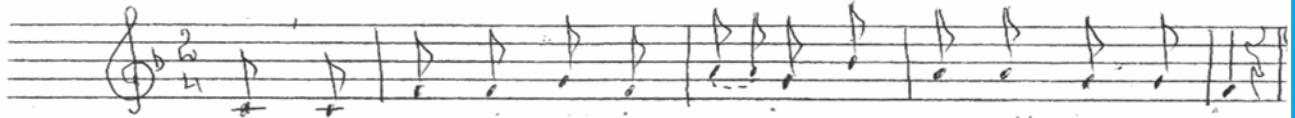
Подібні обрядові дії були і в дівочих гуртах. Ввечері дівчата збиралися на свої засидини – приносили із собою полотно, лучку і вишивали. Невдовзі приходили хлопці з музикою і розпочиналися танці, співи, веселощі. У багатьох регіонах це був власне початок осінніх вечорниць. Адже проводити дозвілля вже не випадало на вулиці – прохолода, вітри і дощі змушували збиратися в оселях. В народі слушнорядили: «На Предтечі тулися до печі». Всім теплих і натхненних осінніх вечорів!

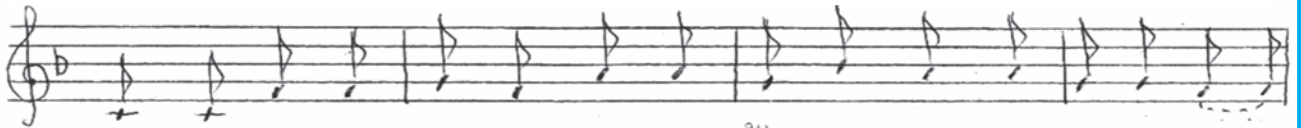
КІТ-ВОРКІТ

Слова Андрій МАЛИШКО

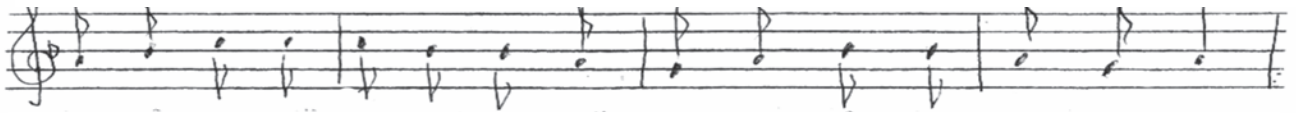
Музика Івана ЛІБЕРА

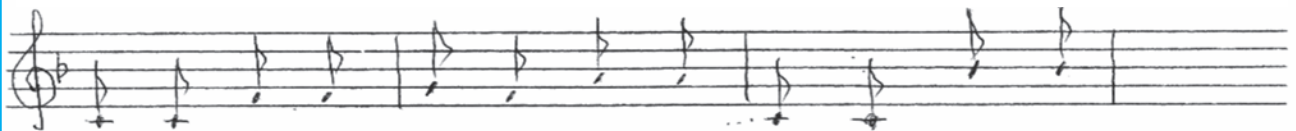
1. Кіт - вор - кіт бі - ля во - ріт Че - ше лап - ко - ю жи - віт.
3. Що ро - би - ти, кіт не знає За во - ріть - ми у ку - щі.

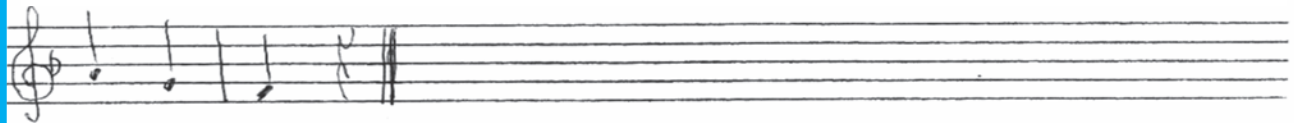
З'їв - ши миш - ку - по - бі - ган - ку, Що ро - би - ти по сні - дан - ку?
А над ним ве - сел - ка гра - є. Зо - ло - ті не - се до - щі.

2. Чи по - гна - ти бі - ля ха - ти Вслід за го - лу - бом - гін - цем?

А чи ву - си - дов - го - ру - си По - че - са - ти

гре - бін - цем?

КІТ-ВОРКІТ

Кіт-воркіт біля воріт
Чеше лапкою живіт.
З'ївши мишку-побіганку,
Що робити по сніданку?

Чи погнати біля хати
Вслід за голубом-гінцем?

А чи вуси-довгоруси
Почесати гребінцем?

Що робити, кіт не знає
За ворітьми у кущі.
А над ним веселка грає.
Золоті несе дощі.

Відгадай

Я потрапила в дивний ліс,
Чудовий ліс Країни Чудес.
Разом з кроликом я тут.
Знаєш, як мене звать?

Аліса

Він – не м'яка іграшка,
А казочки тваринка.
У зоопарку він служив
І у крокодила жив.
Хутро на ньому, як сорочка.
Ім'я звіра – ...

Чепурка

Цей казковий герой
З хвостиком, вусатий,
В капелюсі у нього перо,
Сам весь смугастий,
Ходить на двох ногах,
В яскраво-червоних чоботях.

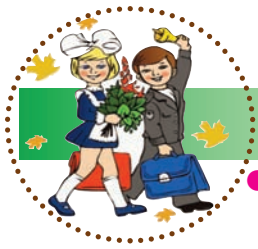
Кіт у чоботях

Народилася донька у мами
З прекрасної квіточки.
Хороша, крихітка просто!
З дюйм була маленька на зріст.
Якщо казку ви читали,
Знаєте, як звали доньку.

Дюймовочка

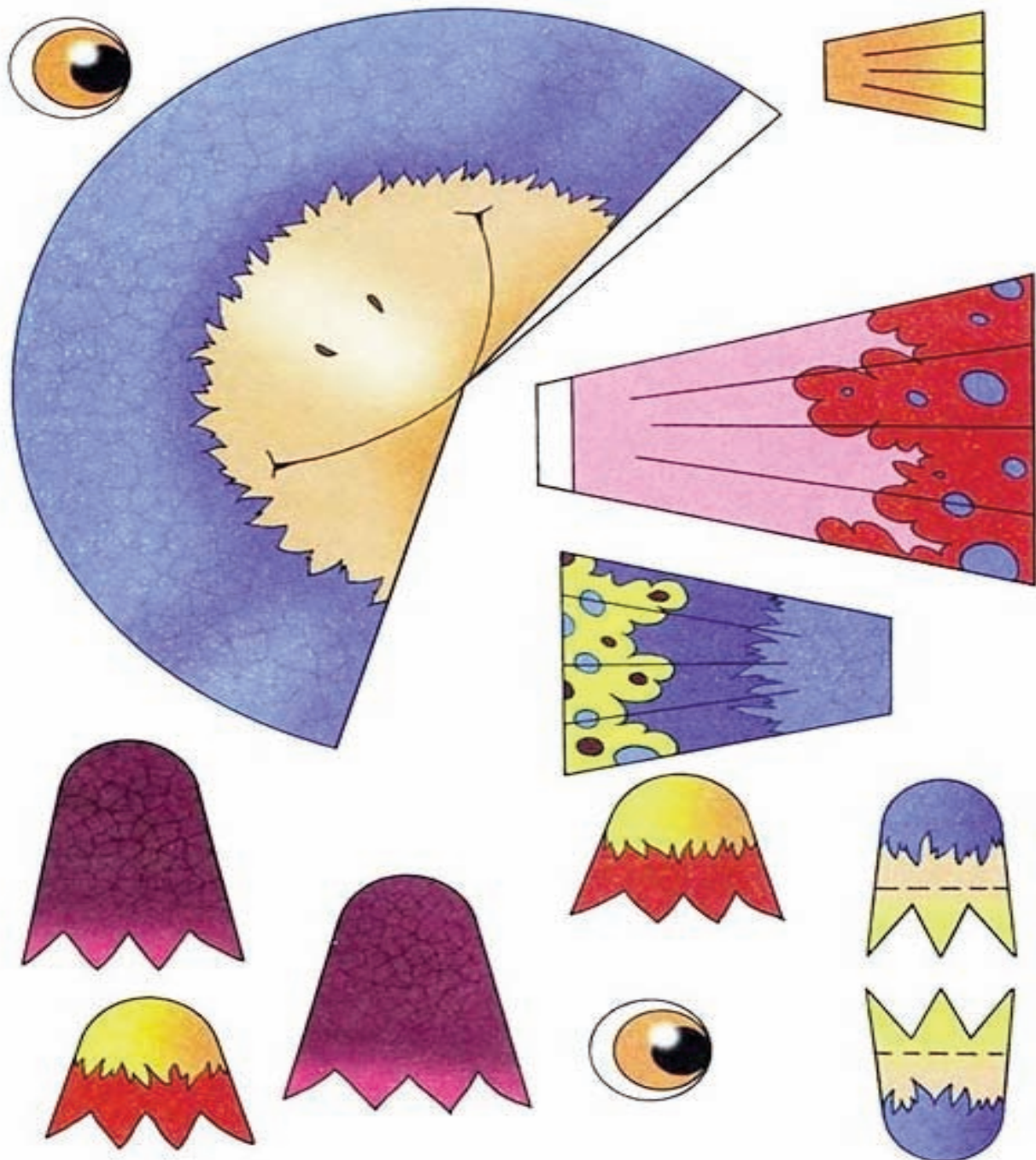

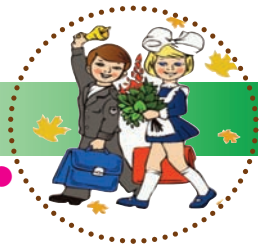

Зроби власними руками!

ВОРОНА З ПАПЕРУ

Виріж деталі шаблону.

Молодець! А тепер склей конус. Розріж хвост-шаблони по чорних лініях і приклей до конуса. Спочатку – синій, а потім – червоний.

Крила легенько змасти клеєм біля основи і приклей до тулуба. Спочатку – бордові, а потім – жовто-червоні.

Приклей очі, та лише

наполовину. Так вони будуть виглядати реалістичніше. І, нарешті, додамо чубчик і приклеїмо ніжки, попередньо зігнувши їх у позначених місцях.

Пишаємося нашими дітьми!

Амалія Федюк, 2,5 років та Степан Даскалюк, 3,5 років, с. Негостина

**Резван Робчук, учень І-го класу,
с. Марицея**

**Дениса Кежвеняну, учениця 4-го класу,
с. Пергеуць**